

EESTI MAJANDUS 2006. AASTAL

REAALSEKTOR

Rahapoliitiline keskkond

Euroopa Keskpank (EKP) hakkas alates 2005. aasta detsembrist tõstma rahapoliitilisi intressimäärasid, et ohjeldada euroala hinnastabiilsust ohustavaid riske. EKP rahapoliitiliste intressimäärade tõstmine mõjutas pangalaenude intressimäärasid ka Eestis. 2005. aasta lõpukuudel alanud mõõdukas intressimääratõus jätkus kogu 2006. aasta vältel. Kiirenenud majanduskasvu ja tugevnenud inflatsioonisurve taustal jäi pangalaenude kallinemine siiski minimaalseks ning laenukasvu tempo hoogsaks.

Enamikku aastast iseloomustas Eesti krooni mõõdukas tugevnemine USA dollari ja Taani krooni suhtes. Rootsi krooni suhtes aga Eesti kroon hoopis odavnes ning seetõttu jäi krooni nominaalkursus tööstusriikide vääringute suhtes keskmisena praktiliselt muutumatuks.

Seega soodustas **rahapoliitiline keskkond** tervikuna 2006. aasta majanduskasvu.

Sise- ja välisnõudlus

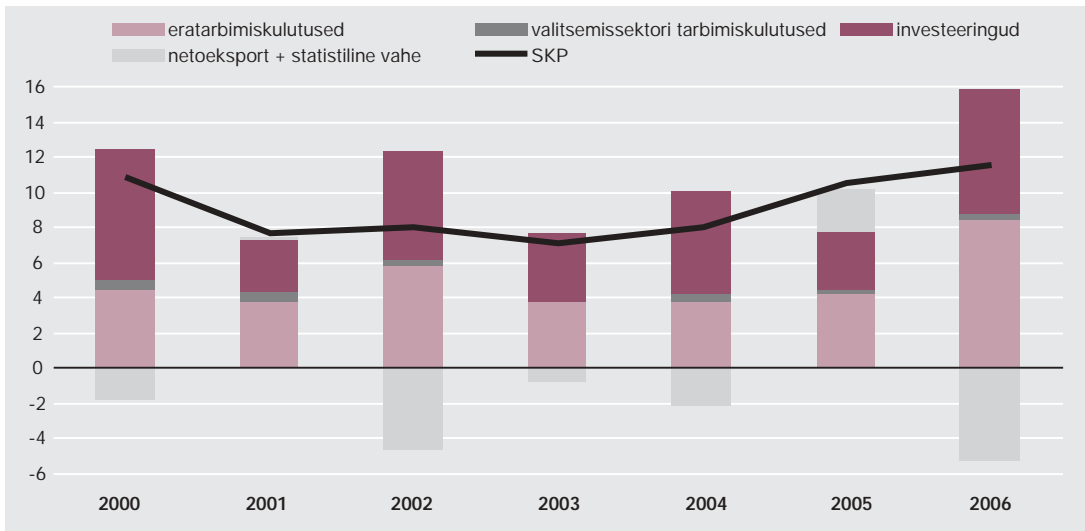
Esialgsete hinnangute järgi kasvas Eesti majandus 2006. aastal 11%. See on **viimase 15 aasta kiireim kasvutempo**. Pakkumise poolelt vaadatuna oli kasv laiapõhjaline, hõlmates peaaegu kõiki tegevusalasid ning töötleva tööstuse harusid (vt tabel 1).

Püsivhindades mõõdetuna kasvasid nii eratarbimine kui ka investeeringud veelgi kiiremini kui 2005. aastal. 2006. aasta esimesel poolel mängis sisenõudluse kasvu hoogustumises põhirolli kinnisvarasektor. Teisel poolaastal oli eratarbimise kasv veidi jõulisemgi kui esimesel poolaastal, ent investeeringud jagunesid majanduses ühtlasemalt. Kokkuvõttes ületas sisenõudluse kasv ikka veel suureneva pangalaenude mahu toel taset, mida võiks jätkusuutlikuks pidada.

Välisnõudlus oli viimaste aastate kõrgeim ning ekspordikasv oli jätkuvalt kiire. Kaupade väljavedu enam nii hoogsalt ei suurenenud kui 2005. aasta sügisel, mil see kiirenes (püsivhindades mõõdetuna) hüppeliselt 20%lt 30–35%ni. Kaubaekspordi kasvutempo jäi 2006. aasta sügisel ja talvel esimest korda üle mitme aasta alla 10%. Kaubagruppide ja tegevusalade kaupa oli kasvukiirus väga erinev. Kasv aeglustus eeskätt transiidi- ja allhankekaubanduse puhul. Lõppkokkuvõttes jäi SKP kasvutempo aasta teisel poolel veidi aeglasemaks võrreldes esimese poolaastaga (vt ka joonis 1).

Tabel 1. Sisemajanduse koguprodukti reaalkasv tegevusalade lõikes aastatel 2003–2006 (%)

	2003	2004	2005	2006
Põllumajandus, jahindus, metsamajandus	1,1	-7,1	2,4	0,4
Kalandus	-5,2	-8,4	0,5	-4,0
Mäetööstus	13,5	-4,9	6,3	7,3
Töötlev tööstus	7,0	11,5	12,6	12,8
Energeetika, gaasi- ja veevarustus	12,9	0,9	7,0	7,4
Ehitus	2,7	7,1	19,8	13,3
Hulgi- ja jaekaubandus	14,3	7,8	16,0	12,6
Hotellid ja restoranid	4,2	16,3	23,6	11,7
Veondus, laondus ja side	9,6	12,5	7,7	10,9
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	4,0	5,6	8,8	9,7
Finantsvahendus	18,9	22,6	25,2	22,8
Avalik haldus ja riigikaitse	4,7	1,1	2,3	2,1
Haridus	-0,9	0,9	0,9	5,3
Tervishoid ja sotsiaalhooldus	-0,6	4,2	6,5	6,8
Muud teeninduse liigid	1,6	5,5	5,7	7,0
SKP kokku	7,1	8,1	10,5	11,4

Joonis 1. SKP tarbimiskomponentide panus majanduskasvu (protsendipunkti)

Kiire majanduskasvu tugines, nagu eelmistelgi aastatel, välisrahastamisele ning 2006. aastat tervikuna iseloomustas jooksevkonto puudujäägi suurenenemine. Eelneva aastaga võrreldes halvenes jooksevkonto ja SKP suhe 2006. aastal umbes 4 protsendipunkti võrra; jooksevkonto puudujääk ulatus ligikaudu 15%ni (vt joonis 2).

Välisrahastamise vajadus ei kasvanud mitte väikes-te säästude, vaid suure investeeringunõudluse tõttu. **Kui säästumäär oli igati võrreldav arenenud tööstusriikide omaga, siis investeeringute tase oli tavatult kõrge.** Põhikapitali suurendamiseks ja varude soetamiseks tehtud rahapaigutuste maht kasvas 38%ni SKPst, ületades sellega veidi varasemate aastate taset. Välismaiste otseinvesteeringute sissevool jätkus senises tempos ega katnud kogu rahastamisvajakut. Seetõttu suurenes välisvõlg umbes 96%ni SKP suhtes.

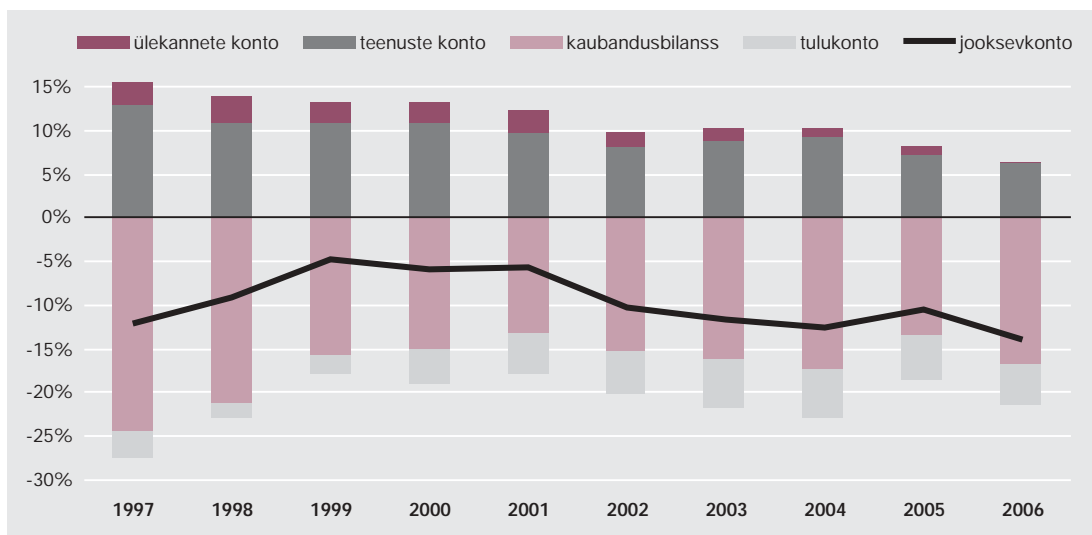
Inflatsioon

Juba teist aastat järjest kujunes tarbijahindade tõus oodatust kiiremaks. Aasta keskmisena kallines tarbijakorv 4,4%. **Algtõuge tarbijahindade kasvuks tulenes jällegi maailmaturuhindadest** (vt joonis 3).

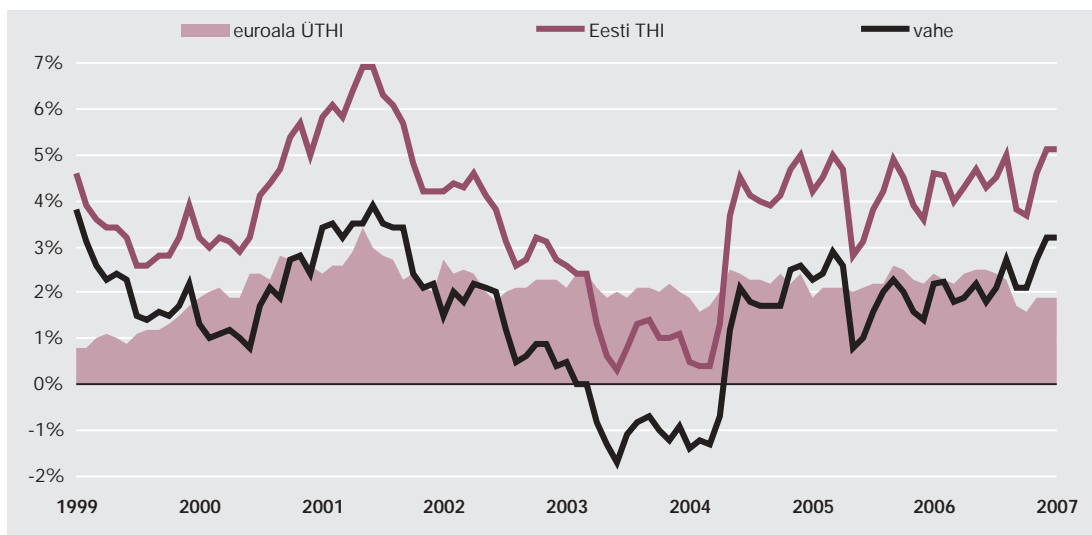
Kuigi aasta jooksul mõjutas inflatsioonitempot tugevasti naftahindade heitlikkus, ei kujunenud naftahinna tõus kõige tähtsamaks hinnakasvuteguriks. Naftahinna muutuste mõju ilmnes rohkem läbi ülekandumise teiste kütuseliikide ning transportiteenuste hindadele. Näiteks gaas kallines 52% ning sellega seotud soojusenergia 16%. Peale selle mõjutasid eluasemekulusid kommunaalteenuste hindade tõstmise, juba 2005. aasta lõpukuudel tõusma hakanud üürihinnad ning nõudlusest tulenev surve ehitusturul. **Eluasemekulude kasv tõi kaasa kogu teenustekorvi 5,7%se kallinemise.** Ootustega võrreldes kiirenes ilmselt kõige enam toidukaupade hinnakasv, mis jõudis aasta keskmisena 4,6%ni (vt joonis 4).

Kiirenenud tarbijahindade inflatsiooni tõttu kallines Eesti krooni reaalkursus tööstusriikide vääringute suhtes aastaga 2,7%. Teiste kaubanduspartnerite vääringute suhtes kroon aga hoopis odavnes – inflatsioonitempo oli Eestis isegi aeglasem ning kroon 1,7% odavam kui aasta tagasi (vt joonis 5).

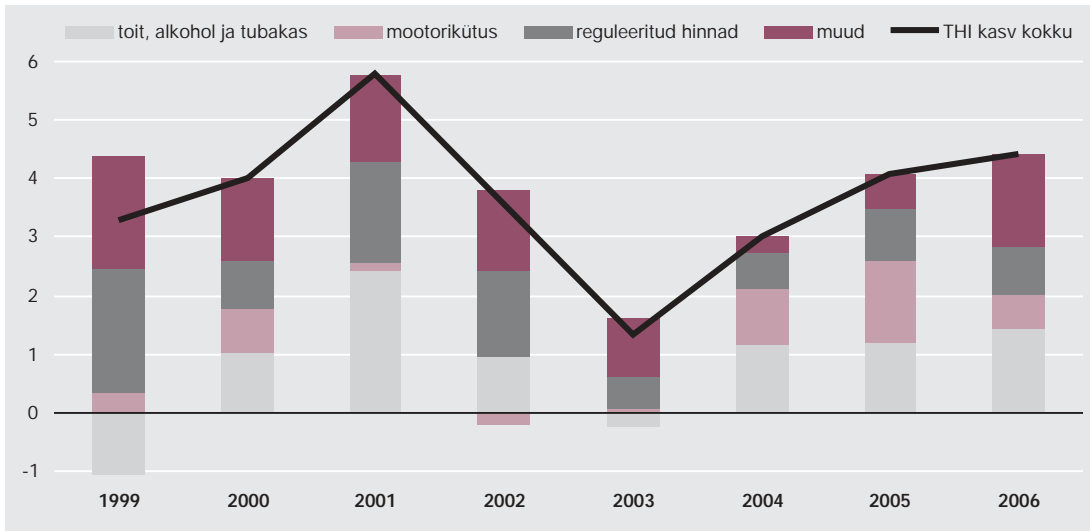
Inflatsioonisurve teokssaamist soodustas sissetulekute jõuline kasv. Keskmise palga kasv

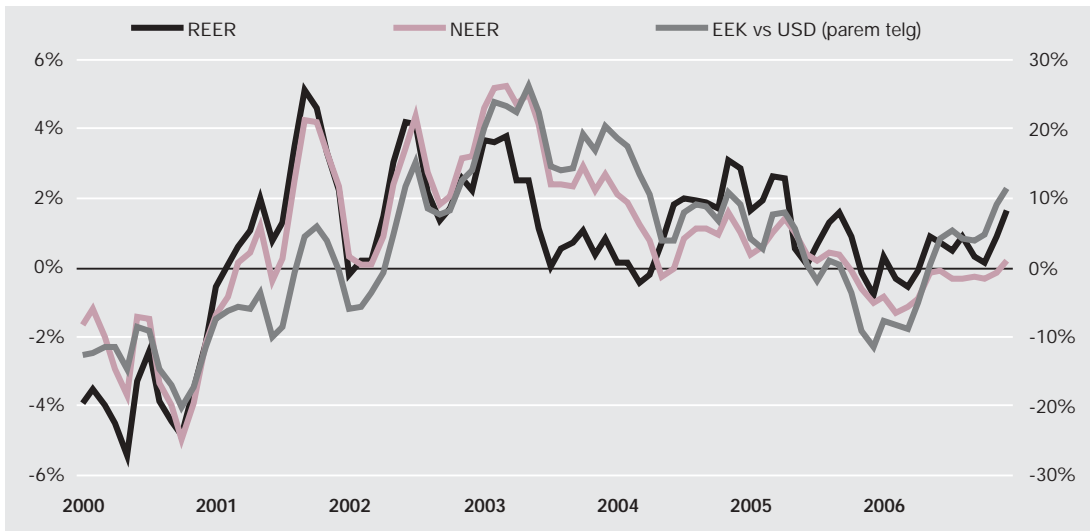
Joonis 2. Jooksevkonto saldo ja maksebilansi kontod (% SKPst)

Joonis 3. Eesti ja euroala 12 kuu tarbijahindade kasv

Joonis 4. Tarbijahindade kasv komponentide lõikes (protsendipunkti)

Joonis 5. Eesti krooni reaali- ja nominaalkursi 12 kuu muut

kujunes hoogsamaks kui varasematel aastatel ning suvest alates tugevnes risk, et tööjõu erikulud hakkavad kasvama tootlikkusest kiiremini. Palgasurveid võimendas kasvanud nõudlus tööjõu järele. Hõive kasv oli viimase kümne aasta kiireim ning jäi aasta keskmisena erinevatel hinnangutel 6–7% tasemele. Keskmisest enam uusi töökohti loodi teenindussektoris, eelkõige ehituses, kaubanduses ja veonduses. **Hõive kasvas nii uute tööturule sisenejate toel kui ka töötute ja heitunute vähenemise tõttu.** Võrreldes 2005. aastaga langes töötuse määr 7,9%lt 6%le; sealhulgas vähenes märgatavalt pikaajaliselt töötute arv. Tööturu olukorda pingestas kahtlemata ka hoogustunud ränne Euroopa Liidu piires.

Valitsussektor

Nii nagu varemgi, oli peamiseks välis- ja sisetasakaalu toetavaks jõuks eelarvepoliitika. 2006. aastal jätkus kavakohane tulumaksumäära alandamine ning 1. jaanuarist 2006 hakkas kehtima 23%ne tulumaksumäär. Varasemad kaudsete maksude tõstmise otsused, eratarbimise ja ka palga hoogsam kasv SKPga võrreldes suurendasid maksutulusi ning aasta kokkuvõttes üldine maksukoormus praktiliselt ei vähenenud. Valitsuse sääst suurenes aasta jooksul pidevalt ning 2006. aasta kokkuvõttes kujunes koondeelarve ülejääk eelmise aasta omast suuremaks – see ulatus ligikaudu 4%ni SKP suhtes. **Ülejääk tulenes teadlikust reservide suurendamisest, maksutulude prognoositust paremast laekumisest ning kavandatud kulude osalisest edasilükkamisest.** Nimelt ei võimaldanud kinnisvarabuumist põhjustatud pakkumispoolsed piirangud täiel määral ellu viia ministeeriumide ja kohalike omavalitsuste küllalt ambitsioonikaid investeerimisprogramme. Koos ülejäägi kasvamisega jätkus valitsussektori võlakoormuse alanemine. Aasta lõpuks langes valitsemissektori võla ja SKP suhe 4,1%ni.

Järgides kevadel välja töötatud riigieelarve strateegiat, kiitis Riigikogu detsembris heaks 2007. aasta riigieelarve, mis seab eesmärgiks 1,9%se ülejäägi SKP suhtes. **Eelmiste aastate taustal on tege-**

mist märksa jõulisema, kuid äriotsuse seisukohast siiski mõõduka ülesandepüstitusega.

REITINGUD

Reitinguagentuuride 2006. aasta otsused Eesti riigireitingute väljavaadete osas on arvestanud euro kasutuselevõtu hinnangulist mõju riigi krediitdivõimele.

2006. aastal tõstis Moody's Eesti **riigireitingu** väljavaate stabiilsest positiivseks ning Standard&Poor's ja Fitch langetasid positiivsest stabiilseks. Eesti reitingute taset ükski reitinguagentuur aasta jooksul ei muutnud. Standard&Poor's ja Fitch kinnitasid pikaajaliste välisvaluutakohustuste reitinguks A. Moody'se hinnang Eesti riigi laenude tagasimaksmise tõenäosusele on olnud sama alates 2002. aasta sügisest. A1 reiting on Standard&Poor'si ja Fitchi reitinguskaalaga võrreldes ühe astme võrra kõrgem.

Eesti **riigiriski reitingud**, mis seavad riigis tegevivate ettevõtete reitingule ülempiiri, jäid muutumatuks. 2006. aastal hakkas riigireitingu tasemest erinevat riigiriski reitingu meetodikat kasutama ka agentuur Moody's. Eesti riigiriski

reitinguks on Moody'sel Aa1, Standard&Poor'sil AA ja Fitchil AA-.

Moody'se positiivne väljavaade näitab euroalaga liitumisele suunatud pikemaajalist protsessi. Standard&Poor'si ja Fitchi reitinguhinnangutes kajastuva stabiilse väljavaate põhjuseks on eurole ülemineku edasilükkumine kaugemale kui 2008. aasta. Euroala liikmestaatus vähendaks agentuuride hinnangul märgatavalt maksebilansist ja võimalikest välisšokkidest tulenevaid riske. Samuti takistab Eesti riigireitingu edasist tõusu teiste sama reitinguga riikide tunduvalt kõrgem elatustase. Eesti riigireitingut toetavad peamiselt tugev eelarvepoliitika, paindliku ja konkurentsivõimelise majandussüsteemiga kaasnenud kiire majanduskasv ning tugev pangandussektor. Reitinguagentuuride Eesti-analüüsid on avaldatud Eesti Panga veebilehel.

FINANTSSEKTOR

Peamiselt sisenõudluse kasvul põhineva kiire majanduskasvu tingimustes oli ka laenu- ja liisingunõudlus 2006. aastal jätkuvalt tugev. Nii

nagu 2005. aastalgi, kasvas pankade finantseerimisportfellides kinnisvara soetamiseks ja arendamiseks väljastatud laenude osakaal. Peale tulubaasi kasvu toetas pankade kasumlikkust ka baasintressimäärade jätkuv tõus. Kodumaist võlakirjaturgu iseloomustas eelnevatest aastatest aktiivsem esmasturg. Tallinna Börsi arengut mõjutas 2006. aastal nii maailma aktsiaturgude kevadsuvine hinnakorrektsioon kui ka uute ettevõtete noteerimine. Aktsiaturgude korrektsoon mõjutas ka investeerimis- ja pensionifondide ning kindlustussektori tootlust ja kasumlikkust, mis tõi kaasa varade senise kiire kasvutempo mõningase aeglustumise. Mis puudutab makseviise, siis sularahata makseviiside osatähtsus kasvas veelgi.

Pangandus

Institutsionaalne areng

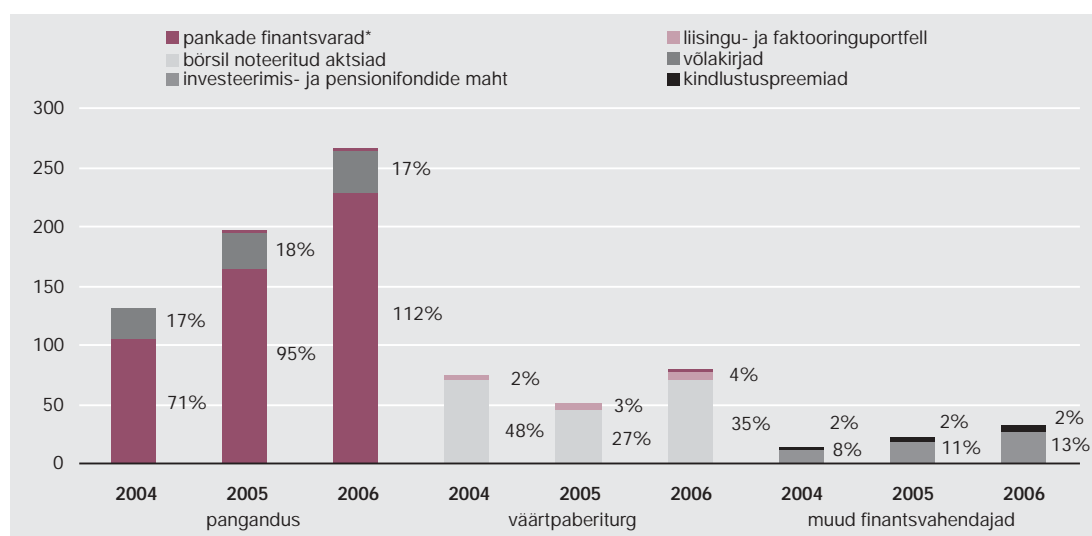
2006. aastal tegutses Eestis seitse **krediidiasutust** ning seitse väliskrediidiasutuse **filiaali**. Esindusi omasid 2006. aasta 31. detsembri seisuga Eestis

neli välismaa krediidiasutust. Finantsinspeksioonile Eestis **piiriüleste pangateenuste** osutamiseks esitatud sooviavalduste arv lähenes 2006. aasta lõpus 130-le.

Eesti pangaturu arengut iseloomustas 2006. aastal tugev laenuõudlus ning seega ka finantseerimisportfellide kiire kasv, mida ei pidurdanud ka rahapoliitiliste intressimäärade tõus (vt joonis 6). Ettevõtted eelistasid laenuvõtmisel jätkuvalt kohalikku pangasektorit välismaistele krediidipakkujatele. Erasisikud on lisaks eluaseme soetamiseks ja renoveerimiseks võetud laenudele asunud järjest rohkem võtma tarbimislaine.

Pankade varad ja kohustused

Pankade varad kasvasid suure laenuõudluse mõjul 2006. aastal koondarvestuses ligi 54 miljardi krooni võrra ehk 30%. Aasta lõpus ulatusid pankade koondvarad üle 240 miljardi kroonini. Pankade ja liisinguettevõtete finantseerimisportfellide koondmaht ületas 2006. aasta lõpus 201 miljardit krooni, olles aastaga kasvanud ligi 67 miljardi krooni võrra. Väärtpaberiportfellide osatähtsus pankade bilansis jäi eelnenud aasta tasemele. Pankade koondbilansis vähenesid nii nõuded kui ka kohus-

Joonis 6. Eesti finantsvahendajate struktuur (mld kr ja % SKP suhtes)

* v.a finantseerimisasutustele antud laenud

tused seoses grupisestest finantseerimisskeemide muutmisega.

Baasintressimäärade kasvust ja laenumarginaalide alanemise peatumisest hoolimata jätkus eluaseme- ja kommertsinnisvaralaenude kasv 2006. aastal senisest veelgi hoogsam tempos (vt joonis 7). Eraisikute eluasemelae- nude ja -liisingu jääk kasvas ligi 60% võrra, lähenedes aasta lõpus 66 miljardile kroonile. Peale eluasemelae- nude nõudluse püsis tugev ka eraisikute nõudlus tarbimislaenu- de järele. Nii jäi muul kui elu- aseme soetamise eesmärgil võetud laenu- de osa- tähtsus eraisikute koguvõlas 2005. aasta lõpuga ligilähedasele tasemele (22%).

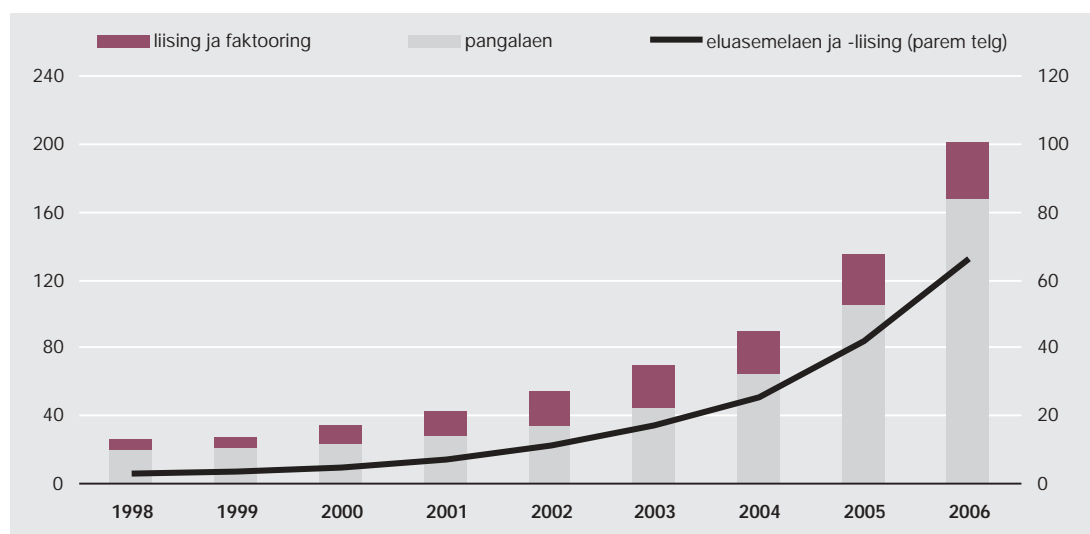
Ettevõtete puhul on pankade finantseerimisportfel- lides jõudsaimalt kasvanud kommertsinnisvaraga tegelevatele ettevõtetele väljastatud laenu- de osa- tähtsus. Aastaga kasvas nimetatud valdkonda oma põhitegevusalaks lugevatele ettevõtetele välja- statud laenu- de jääk enam kui 15 miljardi krooni võrra. Nende osatähtsus pankade laenu- ja liisinguportfellis lähenes aasta lõpus kolmandikule. Avatud sektori et- tevõtete hulgas kasvas mahuliselt enim (3 mld krooni võrra) tööstussektori finantseerimine. Kasvutempo

oli aga kiireim (66% ehk 1,3 mld krooni) hotellide ja restoranide tegevuse finantseerimise puhul.

Kuna hoiuste 27% aastakasvust (25 mld krooni) ei piisanud tugeva laenu- nõudluse rahuldamiseks, kaasasid pangad taas enam kui 20 miljardi krooni ulatuses täiendavaid vahendeid emapankadelt. Kasv oleks osutunud veelgi ulatuslikumaks, kuid pankade tütarettevõtteid hakati osaliselt rahastama otse mitteresidentsetest emapankadest. Tulenevalt kapitalinõude karmistamisest kasvas 2006. aastal pankade koondbilansis omavahendite, sealhulgas allutatud kohutuste osakaal.

Tulukus

Pankade **kasumlikkust** toetasid 2006. aastal nii laenumahu ja baasintressimäärade jätkuv kasv kui ka suhteliselt madalad laenu- de allahindluskulud (vt joonis 8). Kuna Eestis on valdav osa laenu- de välja- statud nn ujuva intressimääraga, on baasintressi- määrade kasv kajastunud pigem intressituludes kui -kuludes. Nii pöördusid 2006. aasta esimesel poo- lel veel pigem langustrendi järginud hinnavahe ja puhta intressimarginaali näitajad 2006. aasta teisel poolel kasvutrendile, ulatudes aasta lõpus vastavalt 2,1% ja 2,2%ni.

Joonis 7. Avaliku ja reaalsektori finantseerimine (mld kr)

Pangasektori 2006. aasta kasumlikkuse koondnäitajat mõjutasid varasema aastaga võrreldes madalamad investeeringutulud. Dividenditulud kahanesid valdavalt siiski seetõttu, et tütarettevõtete teenitud kasum jäeti dividendidena välja võtmata.

Tegevusmahu kiire kasvu juures on pangad suutnud administratiivkulude kasvu hoida tulude omast madalamana. Pankade koondarvestuses moodustasid kulud tuludest 2006. aastal 46%. Pangasektori omakapitali tulukus oli aga 2006. aastal madalamatele dividendituludele ning omavahendite osakaalu nõude suurendamise¹ vaatamata ligi 20%, mis ei erine kuigi palju 2005. aasta näitajast (21%). Pangagruppide konsolideeritud omakapitali tulukus ületas 25%.

Kapitali adekvaatsus ja riskid

Omavahendite osakaalu nõude karmistamine (st kapitali adekvaatsuse arvestamisel eluaseme-laenudele varasema 50% riskikaalu asemel 100% riskikaalu kehtestamine) tõi oodatult kaasa pankade kapitaliseerituse kasvu. Pankade riskivarad suurenesid 2006. aastal koondarvestuses 49%, pankade omavahendid aga enam kui kahe kolmandiku võrra. Nii oli pangasektori kapitali adekvaatsuse koondnäitaja 2006. aasta detsembri lõpus 13,2% ning konsolideeritud arvestuses 10,8% (vt joonis 9).

Kuigi baasintressimäärad tõusid veelgi, püsis pangaklientide laenuteenindamisvõime 2006. aastal hea. Maksetähtaega enam kui 60 päeva võrra ületanud laenude osakaal laenuportfellis püsis kogu aasta vältel 0,3% lähedal. Pankade proviseerimispõhimõtteid võib koondarvestuses lugeda siiski küllaltki konservatiivseks. 2006. aasta lõpuks oli tehtud allahindluste kogumaht üle 60 päeva viivises olevate laenude mahust ligikaudu 50% suurem.

Väärtpaberitur

Võlakirjaturg

Võlakirjaturgu iseloomustas 2006. aastal eelnenud aastast märksa aktiivsem esmasturg.

Alates 2004. aastast taas suurenema hakanud võlakirjaturu kapitalisatsioon kasvas 2006. aastal 69% ehk rohkem kui 8 miljardi kroonini. Suurima panuse turu kasvu andsid kohalike reaal- ja finantssektori ettevõtete võlakirjaemissioonid.

Erinevalt aktiivsemast esmasturust kahanes võlakirjade järelturu päevakäive 2005. aasta 17 miljonnilt kroonilt 2006. aastal 14 miljoni kroonini. Nagu eelneval aastalgi, hõlmasid 2006. aasta lõpu seisuga võlakirjainvestoritest 80% residendid. Põhiosa nendest moodustasid kohalikud krediidiasutused ja investeerimisfondid.

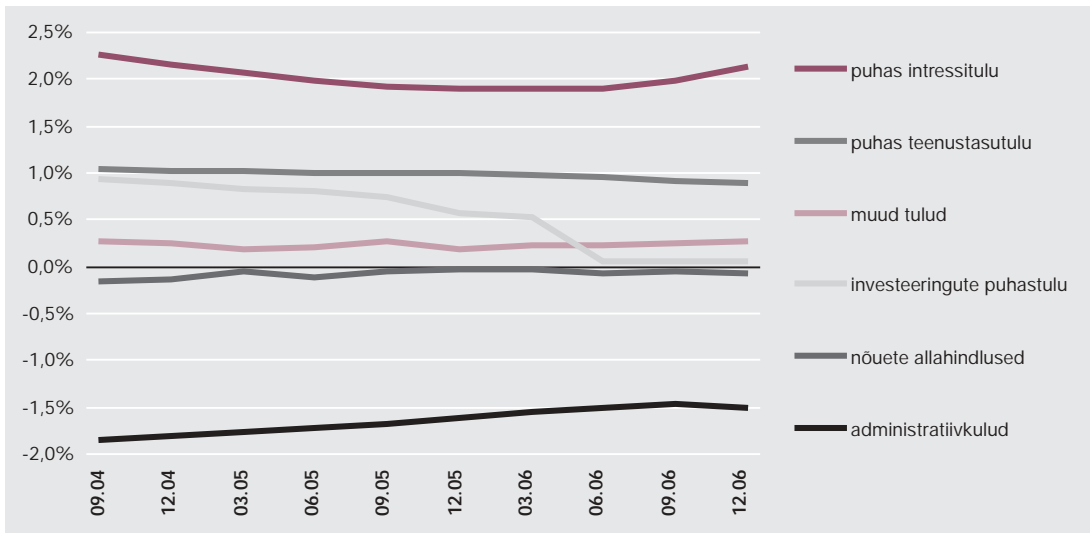
Aktsiaturg

Tallinna Börsi areng oli 2006. aastal vastuolu-

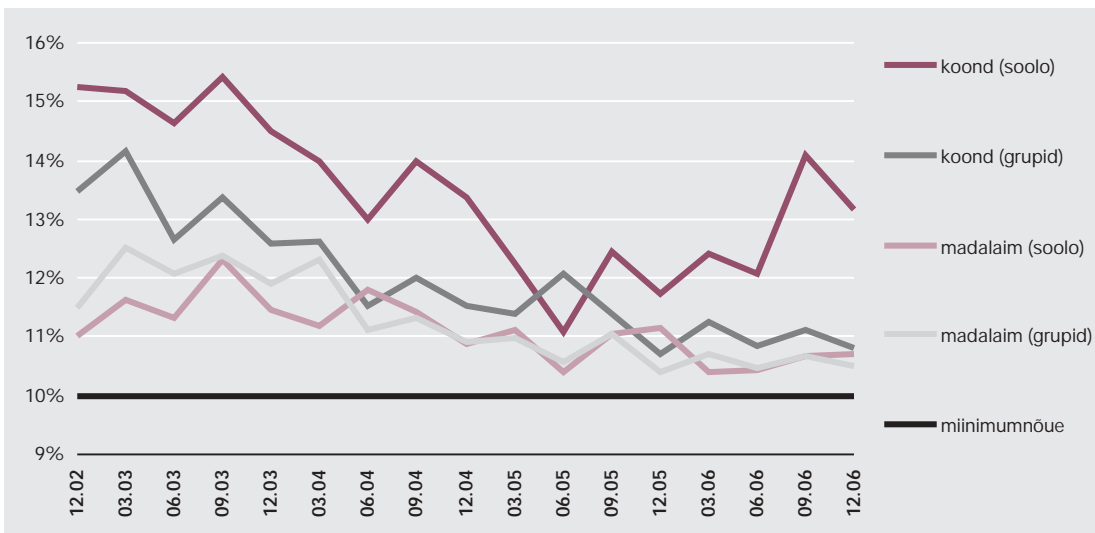
line. Kevadsuvel tabas maailma aktsiaturge üks viimaste aastate suuremaid korrektsioone, mis mõjutas märkimisväärselt ka Tallinna Börsi trende. Turgu elavdasid samas ehitusettevõtte AS Eesti Ehitus ja kasiinoettevõtte Olympic Entertainment Group AS aktsiate noteerimine börsil. Uute ettevõtete aktsiate noteerimine kasvatas börsi kapitalisatsiooni ligi 16% võrra. Sealjuures toimus Olympic Entertainment Group ASI aktsiate avalik pakkumine esimest korda Balti väärtpaberiturgude ajaloos Eestis, Lätis ja Leedus ühel ajal. Aasta teisel poolel hakkasid Tallinna Börsil noteeritud aktsiahinnad taas kiiresti kasvama.

Börsiindeks OMX Tallinn saavutas peamiselt sügislalise aktsiahindade kasvu toel 2006. aasta lõpus 856 punktiga oma järjekordse rekordtaseme (vt tabel 2 ja joonis 10). Kuigi aktsiaturgude korrektsiooni mõjul langes indeksi väärtus 2006. aasta maisjuunis aastatagusele tasemele, oli indeksi aastakasv 2006. aasta lõpu seisuga 29%.

¹ Tulenevalt pankade kapitali adekvaatsuse arvestuses eluaseme-laenudele kohaldatava riskikaalu tõstmisest.

Joonis 8. Pankade tulud ja kulud sooloarvestuses (% koguvaradest)

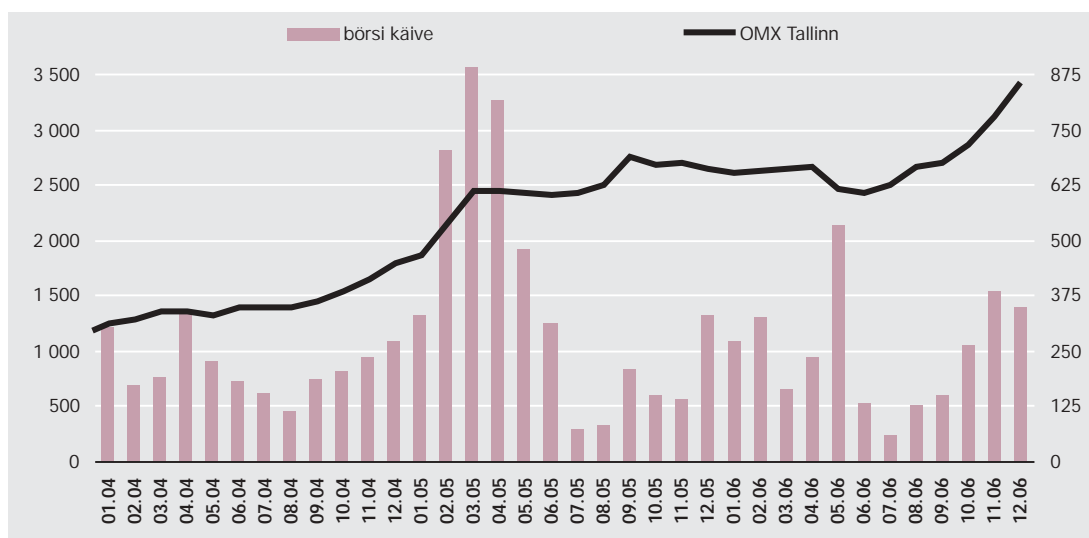

Joonis 9. Pankade kapitali adekvaatsus soolo- ja konsolideeritud arvestuses

Tabel 2. Väärtpaberituru koondnäitajad (mln kr)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Väärtpaberituru kapitalisatsioon*	10,6	19,1	12,6	31,9	35,2	31,9	42,2	53,5	80,0	60,1	79,2
Instrumentid											
börsil noteeritud aktsiad	8,0	13,1	8,3	28,3	31,0	26,4	36,2	47,3	71,9	46,9	71,0
võlakirjad	2,4	4,0	3,7	3,2	3,7	4,4	3,3	2,9	3,1	4,8	8,5
investeeringufondide osakud ja aktsiad	0,3	1,8	0,4	0,4	0,4	0,9	1,7	2,6	4,5	8,4	10,2
märkimistunnistused	-	0,1	0,2	0,0	0,0	0,2	1,0	0,7	0,5	0,0	0,0
Kogu turu käive*	3,2	32,8	32,8	12,4	10,1	10,2	13,0	14,9	13,9	68,4	37,4
Tallinna Väärtpaberibörsi kapitalisatsioon	8,0	13,1	8,3	28,3	31,0	26,4	36,2	47,3	72,4	46,9	72,3
mitteresidentsed investorid	36%	42%	54%	74%	78%	78%	81%	81%	83%	58%	49%
Tallinna Väärtpaberibörsi käive	2,3	21,8	13,4	4,5	5,5	4,1	4,0	7,6	10,3	30,3	12,0
Kogu turu kapitalisatsioon*/SKP	19%	29%	17%	39%	38%	31%	36%	42%	58%	46%	39%
Kogu turu käive / kapitalisatsioon	30%	172%	260%	39%	29%	32%	31%	28%	17%	90%	59%
Börsi käive / kapitalisatsioon	29%	167%	161%	16%	18%	16%	11%	16%	14%	47%	24%

* Väärtpaberituru kapitalisatsioonist ja kogu turu käibest on välja jäetud börsil noteerimata aktsiad.

Joonis 10. Tallinna Börsi kuukäive (mln kr; vasak telg) ja indeks OMX Tallinn kuu lõpus (punkti; parem telg)

Börsitehingute keskmine päevakäive oli 2006. aastal 48 miljonit krooni, mis on peaaegu kaks ja pool korda vähem kui 2005. aastal, mil toimus Hansapanga ülevõtmine Swedbanki poolt.

Muud finantsvahendajad

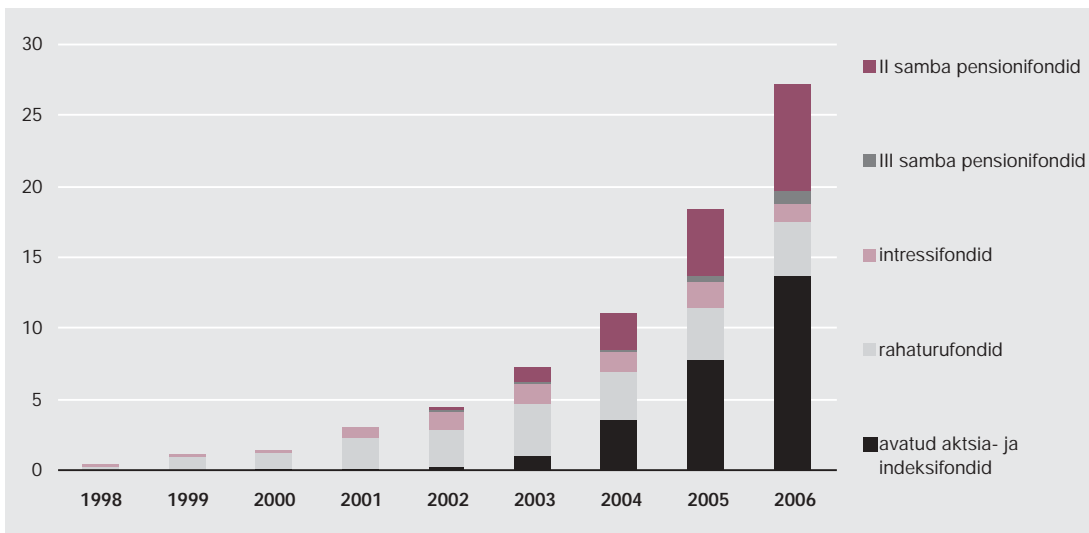
Investeeringis- ja pensionifondid

Investeeringisfondide varade kasv aeglustus 2006. aastal kõrge võrdlusbaasi ning aktsia-

turgude korrektsooni tõttu. Aasta kokkuvõttes suurenes investeeringisfondide varade maht 8,8 miljardi krooni võrra enam kui 27 miljardi kroonini. Nagu varemgi, mõjutasid kasvukiirust kõige rohkem aktsiafondidesse ning kohustusliku pensionisamba fondidesse tehtud rahapaigutused (vt joonis 11).

Kindlustus

Elukindlustusturu kasv oli 2006. aastal mõnevõrra aeglasem kui kolmel eelnenud aastal. Brutopree-

Joonis 11. Investeeringufondide maht aasta lõpus (mld kr)

miaid koguti siiski 21% võrra rohkem kui 2005. aastal. 2006. aastal ulatus elukindlustusseltside kogutud brutopreemiate maht rohkem kui 1,5 miljardi kroonini. Suurema osa sellest moodustasid investeerimisriskiga elukindlustuse ja kapitalikogumiskindlustuse brutopreemiad.

Kahjukindlustusseltside kogutud brutopreemiad kasvasid 2006. aastal 16% võrra. Brutopreemiate üldmaht oli 3,1 miljardit krooni.

Kahjukindlustusturule sisenesid 2006. aastal kaks uut kahjukindlustajat – AS Hansa Varakindlustus ning D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS. Hansa Varakindlustus keskendub peamiselt vara ja maismaasõidukite kindlustamisele, D.A.S. Õigusabikulude Kindlustus on spetsialiseerunud kohtukulude kindlustamisele.

Makseviisid

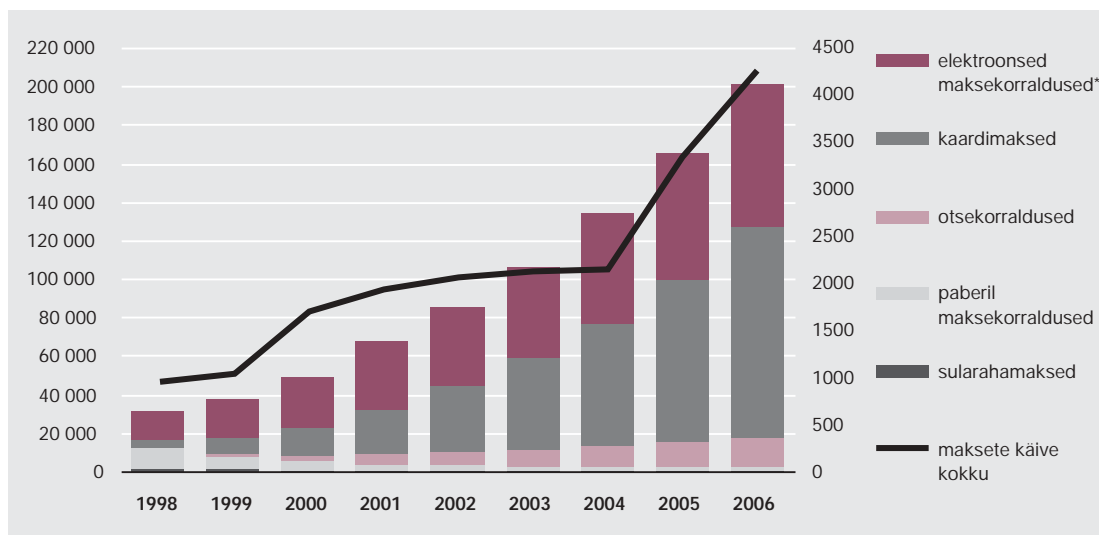
Maksete koguarv ületas 2006. aastal maksestatistika kogumise algusaasta, 1998. aasta näitajaid

kuus ja kogukäive neli korda (vt joonis 12). Üheksa aastaga on kõige enam (142 korda) kasvanud otsekorraldustega algatatud maksete arv. Kaardimaksete arv on suurenenud ligi 25 korda. Sularahamaksed ja paberil maksekorraldused ei ole tõhusaid elektroonseid makseviise eelistavate ees-timaalaste seas viimasel ajal populaarsed olnud ja nende kasutamine on aasta-aastalt vähenenud.

Suurima osakaaluga (55%) olid maksete arvus 2006. aastal kaardimaksete, kuigi nende käibe osatähtsus jäi alla 1% kogu maksekäibest. Populaarsuselt järgmised makseviisid olid Interneti- ja telepanga maksekorraldused. 2006. aastal ulatus **sularaha**² osatähtsus pankade vahendusel sooritatud maksetest vaid 0,3%ni maksete arvust ja 0,04%ni käibest.

Aasta lõpuks olid Eestis tegutsevad krediidasutused väljastanud kokku **1,6 miljonit pangakaarti**, mis on 14% rohkem kui 2005. aastal. Väljastatud pangakaartidest 79% moodustasid deebetkaar-

² Pankade vahendusel sooritatud sularahamaksed on sularaha sissemaksega algatatud maksed ja sularaha kaarditehingud.

Joonis 12. Maksete arv (tuhat tk; vasak telg) ja käive (mld kr; parem telg) makseviiside järgi

did (1,3 miljonit kaarti) ning 21% krediitkaardid (üle 340 000 kaardi). 25% kõikidest pangakaartidest olid passiivsed³. 2006. aasta lõpus olid deebetkaardid 95% elanikest ja krediitkaardid veerandil.

Detsembri lõpuks oli Eestis **918 pangaautomaati** ja nendest 85% võimaldas ristkasutust. Aastaga lisandus 77 uut pangaautomaati ehk umbes sama palju kui eelneval aastal. Kaardimakseid aktsepteerivate müügikohtade arv kasvas eelmise aastaga võrreldes 15% võrra ja aasta lõpu seisuga oli **pangakaardiga võimalik maksta 14 665 müügikohas**.

³ Pangakaardid, millega ei tehtud kvartali jooksul ühtki maksetehingut.